

RODOLJUB.

Glasilno „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprj) ter stane do konca 1891. leta 40 kr., potem pa 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

4. števil.

V Ljubljani, dne 22. avgusta 1891.

I. leto.

† Fran Kotnik.

Dne 2. avgusta t. l. umrl je na Verdu pri Vrhniki posestnik in tovarnar gospod Fran Kotnik mlajši. V mladeniški dobi pobrala nam ga je smrt, tako, da še ni mogel zastaviti svojega delovanja na korist slovenskemu narodu, kojega je iskreno ljubil.

V svoji oporoki razkril nam je blagi pokojnik svoje plemenito srcé, ter volil v dobrodne in národne namene skoraj 50.000 gld. Spominjal se je v svojem testamentu revežev, dijakov in drugih zapuščenih, a spominjal se je pred vsem naših narodnih društev. Tudi naše „Slovensko društvo“ prejelo je znesek 500 gld.; to je prvo volilo mlademu društvu, na koje gledamo s hvaležnim ponosom. Ne radi denarja, pač pa zatega delj, ker pričuje to prvo volilo na jedni strani o tem, da si je mlado društvo v narodu že pridobilo precej ljubezni, na drugi strani pa o tem, da nameni društva niso slabi in zavržljivi, kakor to trobijo v svet njegovi nasprotniki. Če se je „Slovenskega društva“ spominjal mladenič, ki še ni bil spolnil 21. leto svojega življenja, v trenutku, ko je

spravljen z Bogom in z ljudmi, napravljaj prvi korak v sveto večnost, potem ste lahko prepričani, da mu vest ni ničesar očitala, ko je naklonil zdaten dar našemu društvu. Gotovo pa je tudi, da morajo nameni društva le hvale vredni in koristni biti, če prejemajo izmed srede naroda takih podpor, kakor je volilo gospoda Frana Kotnika!

S svoje oporoko nvrstil se je blagi pokojnik med tiste dobrotnike, koje bode narod slovenski nosil v srcu do zadnjega trenutka svojega obstanka. Ko bo nekđaj v bodoči dobi stal sredi bele Ljubljane naš krasni „Narodni dom“, blesketale se bodo na mramorni plošči imena tistih, ki so k temu spomeniku, ki si ga postavi slovensko narodno navdušenje, naj več donesli. V prvi vrsti pa se bo čitalo ime Frana Kotnika mlajšega in njegovega očeta, kojih obeh imena bodeta poznim vnukom pričevala, da so v naših vrstah že v sedanjih žalostnih časih živeli pravi rodoljubi, ki so dajali Bogu in narodu, kar obema gré. —

LISTEK.

Igralec.

Smrtna tihota vlada po ulicah. Svetilnice medlo obsevajo kámne, katere je bila porosila megla. Naenkrat zaškripljejo majhena vratica. Neki mož plane kakor besen na ulico, prikrivaje si z obema rokama obličje. Iz hiše se zdaj začuje zamolkel vrišč. — Še en trenotek — vratica so se zaprla — in mož tava ves obupan v noči.

Na hišnem ogálu se ustavi. Pogleda proti nebu — iz žepa potegne samokres ter napne petelin.

„Kaj počenjate?“ otel glas zakličje za njim.

Nagovorjeni se stresne; pred njim stoji starček, čegar blede obličje čarobno obseva svetilničina luč.

„Pustite me pri miru, prosim!“

„Ali ste igrali?“

„Ako veste, zakaj še vprašujete!“

„In ste zaigrali —“

„Dà, vse! — Vi ste mi nadležnejši, nego moja lastna vest.“ —

„Mladi mož, smilite se mi v resnici, in vaše obličje me nekako zanimiva.“ —

„Izgubljen sem“ —

„Ker denarja več nemate? Imovina sama na sebi ne osrečuje, in izguba sama tudi ne pogublja.“

„A jaz nisem zaigral svojega, temveč men i izročeni denar; zločinec sem; vešala in ječa me čakata.“

„V resnici, prav strašno. Koliko pa ste imeli denarja?“

„Dvajsettisoč goldinarjev.“ —

Starčeve oči se zabliškno, kot dve ognjeni krogli, njegov pogled je uprt v nesrečnega igralca.

„Gledal sem vas ko ste igrali, a vi me niste opazili, zastonj sem vas sè svojimi pogledi hotel opoméniti na pretečo nesrečo.“ —

Oporoka pokojnega Frana Kotnika — kojemu usoda nam v britko žalost ni hotela dodeliti dolzega življenja — mora vsacega Slovenca napolniti s tolažbo. Vedno nam očitajo, kako da smo Slovenci neznaten in nezaveden narod. In naši sovražniki, ki jih imamo preobilo, si delajo upe, da nas pogoltnejo, deloma Lahji, deloma Nemci. Ti upi jim bodo splavali po vodi, ker se hočemo za svoje življenje boriti in braniti, kakor smo se do sedaj, ko je bila nevarnost večja, borili in branili. Tem mogočnejša pa je naša srčnost, če opazujemo, kako se narodna zavest med nami vedno bolj krepi in ukoreninjuje. Da bi bil kdo pred 60. leti prorokoval, da se bodo mej nami rodili možje, ki bodo tisočake, ali še celo stotisočake položili na oltar slovenske narodnosti, zasmehoval bi ga bil celi svet. Ali vendar se nas je usmilila usoda in podarila nam je moža, našega Gorupa, ki je več od sto-

tisoč goldinarjev podaril svojemu malemu narodu, dobro vedoč, da si za to ne bo pridobil slave pri vladajočih veljakih in da si za svoj ogromni dar ne bode družega stekel, nego hvaležnosti pri svojih revnih rojakih. In sedaj podal se je na stezo, po kateri hodi Gorup, tudi Fran Kotnik mlajši. Če nas pri britki njegovi izgubi kaj tolažiti more, je pač to, da narod, kojemu se rodé možjé, kakor Gorup in Kotnik, poginiti in omagati ne more, in naj razsajajo nad njim še tako ljuti viharji. To je tolažba, s koje zajemajmo vsi novega poguma za prihodnje boje, in koja naj nas navdušuje k posnemanju, da ne bodemo vsak vinar enkrat ali dvakrat v roki obrnili, če ga hočemo žrtvovati na korist svoji narodnosti. Potem se gotovo spolnijo želje, ki so kipele mladenču Kotniku v duši, ko je z umirajočo roko velik del svojega premoženja položil na oltar svoje zapuščene domovine! —

Politični pregled.

Srbski kralj bil je pred 14 dnevi gost našega presvetlega cesarja v Ischlu. Mudil se je tam v spremstvu svojih najodličnejših ministrov dva dni. Sprejem od strani cesarja bil je jako srčen in iz tega časniki sploh sklepajo, da morajo biti naši odnošaji s Srbsko najboljši. Iz Ischla peljal se je mladi kralj obiskat svojega očeta, odstavljenega kralja Milana na Francosko. Tudi ondi so ga jako prijazno sprejeli. — **Ogri** so zopet enkrat pokazali, da imajo korajžbo le na jeziku. Poslanec Ugron je bil namreč v ogerskem parlamentu silno zabavaljal čez hrvatskega stotnika Uzelca v Reki, ker je le-ta branil svoje vojake, ki so kot Hrvati cesarja pozdravljali hrvatski, zoper pobalinske napade Reških madžaronov. Stotnik Uzelac pozval je vsled tega Ugrona na dvoboj, a ta se je v svojem groznem strahu pred orjaškim stotnikom brž zaril za neko postavo, ki pravi, da poslanec

ni odgovoren za to, kar v zbornici govori. Sklicali so celo posebno komisijo, katera pa je seveda tudi z Ugronom potegnila ter izrekla, da se mu ni treba bíti. Da je pa vse to le prazen izgovor, sledi že iz tega, ker se ogerski poslanci sami med seboj za vsak nič dvobojujejo. — **Bosanski vojaki** premeščeni so v Avstrijo; to je zelo pomenljivo zategadel, ker je naša država s tem pokazala, da šteje Bosno za svojo ter je ne misli nikdar več vrniti Turkom. Tako je tudi prav! — **Kolera** neusmiljeno mori turške romarje v Meki, kjer je grob turškega proroka Mohameda. Ker je med temi romarji tudi mnogo bosanskih Turkov, poslala je bosanska vlada v Meko zdravnike, da romarje natanko preiščejo ter bolnim zabranijo vrnitev. Prvi zdravnik dr. Makanec pa je sam zbolel za kolero ter umrl. — **Francosko-ruska** zveza je gotova stvar, a to Nemcem le še ne gre v glavo; zato nemški

Mladenič zdaj jame gorko poljubovati neko svetinjo. Starec jo pogleda.

„Nesrečni! kje si dobil to podobo?“

„Uboga mati!“ vzdihne mladenič.

Starec vse svoje moči zbere ter jame pripovedovati:

„Poznal sem to ženo. Njen mož je bil tudi smel in strasten igralec, kateri je svoj in njeni denar v eni noči zapravil in se poslednjič celó ločil od nje. Potem pa je noč in dan mislil, kako bi zopet priigrjal zapravljeni denar. Na zadnje je bil vendar izmislil si pravo, in priigrjal je v ene noči zopet toliko, kar je bil prej zapravil. Povrnil je svoji ženi ves denar, a na Boga zaprisegel, da si hoče, ako bi še kdaj igral, s kroglo končati svoje življenje. Zvest je ostal prisegi, in odslej si je služil pošteno svoj kruh.“

„Za Boga!“

„Moj sin, moj Konrad!“ nadaljuje starec „dedič moje strasti, odpusti hudobnežu, ki je življenje tvoje ma-

tere ostrupil. Konrad, namenil sem se bil, da bi me ti nikoli ne poznal, hotel sem popolnem izbrisati svojo pregreho, jaz nesrečnik!“

Oče in sin se objameta.

„Daj mi tvoj samokres, jaz ga hočem imeti. Vsaj je to jedina moja zahteva od tebe, odkar si živ, kajti zapustil sem te bil, ko si komaj štel dve leti.“

Konrad stori po zahtevanju.

„Pojdi v svoje stanovanje, jutri ob 9. uri se zopet vidiva!“

Konrad odhiti v temno stransko ulico.

Starec pa potrka na mala vratica, ter kmalu izgine tja odkoder je bil prišel.

Vzdaniło se je. Solnce je zmerom više plulo na nebu. Ura je bila devet.

Konrad je hodil po svojej sobi sem ter tja — bil je zelo nemiren.

časniki še vedno črnijo Ruse proti Francozom in narobe. Teško da bi kaj pomagalo! — Na Španskem in Portugiškem so v zadnjem času republikanci, t. j. oni, ki hočejo, da naj se narod sam vlada brez kraljev in cesarjev, napravili prav resne rabuke. V več krajih so morali vojaki na puntarje streljati, naposled so jih pa za sedaj vendar še ukrotili. — Republika Švica je ta mesec silno slovesno praznovala 600letnico svoje svobode, t. j. neodvisnosti od sosednjih večjih držav. Ta državica je menda naj srečnejša, kajti ogromne dohodke ima od tujcev, ki hodijo vsako leto na tisoče in tisoče občudovat divno krasoto švicarskih gorá in vsled tega je blagostanje v Švici splošno. Švica je tudi edina država, kjer v najlepši slogi živé trije narodi, t. j. Nemci, Francozi in Lahi; to pa zategadel, ker imajo vsi enake pravice in ker drug družega ne smejo tlačiti in zaničevati. Pač srečna dežela! — Na Nemškem porabilo se je letos za vojaške potrebe že 10 milijonov gld. več, kakor je bilo dovoljeno, to pa zaradi tega, ker so vsled neumne nemške

gospodarske politike tržne cene žita poskočile ter se je vsled tega tudi hrana vojakov močno podražila. Tako naši preučeni sosedje sami sebe klofutajo! — Na Laškem ukradel je nek uradnik načrte važnih pomorskih trdnjav, da bi jih potem za drag denar Francozom prodal. Zasačili so ga še pravočasno. — Na Turškem prav lepo cvete razbojništvo. Razbojniki so zopet na veliki cesti prijeli dva Francoza in žugajo, da ju bodo ubili, ako jim ne pošljejo okolu 50.000 gld. odkupnine. Francoska vlada bo seveda Turško prisilila, da mora to storiti. Potem bodo Turki kakor navadno, poslali nad zvite razbojnike celo armado vojakov — a do sedaj še nobenega niso ujeli, ker se znajo predobro skrivati v gorovji. — Kaj tacega je pač le na Turškem mogoče. — Na Kineškem v Aziji silno preganjajo kristjane in prav mnogo so jih pomorili iz zgolj sovražnosti do naše vere. Naposled pa so sedaj evropske oblasti vendarle zgubile potrpljenje ter sklenile, odposlati na Kineško močno skupno brodogojce, ki naj potem napravi mir, ako treba tudi s silo.

Dopisi.

Z Goriškega 10. avgusta. Poknežena grofija Goriško-Gradiščanska je zapadni del naše „bodoče“ Slovenije. Na severu meji v kratki črti na Koroško in Kranjsko, na vzhodu na Kranjsko, na jugu na Istro, tržaško okolico in Jadransko morje in na zapadu na Italijo.

Naša grofija je eden del politične skupine, kateri pravimo Primorsko, katera obsega poleg naše dežele še mejno grofijo Istro in Trst z okolico. Za vse te tri dežele skupaj, ali za celo Primorsko, imamo c. kr. namestnika v Trstu, ki je najvišji politični dostojanstvenik za te dežele. Na Kranjskem nimate c. kr. namestnika ali „štathalterja“, kakor ga ljudstvo navadno imenuje, ampak deželnega predsednika.

Zdajci nekdo potrka. — Starec vstopi.

„Na, tu vzemi, zaigrani pa zopet priigrani denar. — Dvajset tisoč goldinarjev, — iz ljubezni do tebe sem še enkrat igral, — bodi zdaj zopet miren — in moja nesreča naj ti bode podučilo, da ne greš zopet svoje sreče poskušat k zelenej mizi. — Zdravstvuj!“

— „Zdaj moram zadostiti svojej prisegi!“ —

„Oče!“ vzklikne Konrad ves osupnen in prestrašen, hoteč starca zadržati, da ne odide — v pogubo.

A ta se mu lahko izmuzne iz rok ter plane iz sobe.

V veži se kmalu potem začuje strel. —

Sin najde očeta ležečega v krvi, in — mrtvega.

Po celém mestu pa se je še tistega dne raznesla novica, da si je nekov tujec, kateri je prejšnjega večera preigral 20.000 gld., samovoljno končal življenje.

Na Primorskem pa ima vsaka dežela svoj deželni zbor s svojim deželnim glavarjem. Kar se tiče torej deželne uprave, je vsaka dežela sama za se nedotakljiva celota. Deželni glavar goriški je grof Franc Coronini, za Trst in okolico dr. Pitteri, ki je ob enem mestni župan, in za Istro dr. Campitelli. Prvi je obema deželnima narodnostima pravičen mož; drugi bi pri boljših razmerah morebiti tudi ne bil napačen, a boji se laških napetežev, ki imajo še vedno prvo besedo v Trstu, tretji pa vam je naravnost zagrizen nasprotnik.

Pri nas na Goriškem živite dve narodnosti: Slovenci in Furlani; iz zadnjih kujejo Italijane, ker v šolah in uradih velja italijanščina kot njih materni jezik, dasi je furlanščina mnogo različnejša od italijanščine, nego n. pr. ruščina od lepe naše slovenščine.

Ko pišem ta prvi dopisič za domoljubnega „Rodoljuba“, nimam pri roki statističnih podatkov o prebivalstvu. Toliko pa lahko zatrdim, da je v naši deželi dve tretjini Slovencev in jedna tretjina Furlanov, Italijanov ter slovenskih renegatov. Slovenci žive v glavnem na Goriškem, kjer je le kakih 14.000 Italijanov, Furlani pa na Gradiščanskem, kjer je tudi kakih 12.000 Slovencev.

Glavno mesto je Gorica. Pri zadnjem ljudskem popisu so našli v Gorici 20.751 prebivalcev brez vojakov, katerih je bilo 1074. Moških je bilo 9555, žensk pa 11.196, kar je precej velik razloček. — Po narodnosti so našli: 14.999 Italijanov 3263 Slovencev (l. 1880. pa 3411), Nemcev, (ki so večinoma penzionisti in tuji) pa 1395. Slovencev so našli torej še 148 manj nego pred 10 leti. Pa, saj vemo, kako so šteli: Kdor se ni branil z vsemi štirimi, zapisali so ga za Italijana. Na tak način so nam požrli nad 3500 Slovencev — na papirju. Število 3263 pa kaže, koliko živi v Go-

rici zavednih Slovencev, ki se niso strašili magistratovih plačancev, ampak odločno zahtevali, naj se upišejo za Slovence! Slava jim! Toliko za danes. O priliki kaj drugega.

—R.

Izpod Nanosa koncem julija 1891.*) Gospod urednik! Z veseljem smo pozdravili prve številke „Rodoljuba“. Dobro ste si umislili. Željno čakamo nove številke. Naš „sivi“ Nanos v sedanjem nezdravem času „pasjih dni“ pač žalostno gleda v svoje vzhodje, kjer se razlega tujcev golk. Mnogo gospôde imamo letos, ko vse sili iz prašnih mestnih zidališč ven, le ven na deželo. Pri nas je pa kakor po navadi hladno, uprav planinsko podnebje. Škoda, da se tudi mej tujci kažemo Slovenci „sluge narodov“. Nedoumno mi je namreč, da bi n. pr. vsled jednega samega tujca v družbi morali vsi drugi govoriti v tujem jeziku, Nемеc ali Lah ne bi storil tega. Pravico pa ima naša mila materinščina ravno tako kot drugi jeziki in če hočemo, da nas bodo drugi spoštovali moramo najprej sami spoštovati svoj rodni jezik.

To menda se ne bode zdelo prenapeto onim, ki mislijo, da tujci ne razumejo našega jezika. Če ga ne razumejo, naj se ga nauče, kakor se moramo mi njihovega naučiti. Vsak jezik ima pa toliko veljave, kolikor je spoštovan od onih, kateri ga imenujejo svoj materni jezik. Zato sem rekel, da nas „očka“ Nanos žalostno gleda.

Še nekaj. Ker že govorim o veljavi našega jezika, opomniti moram, da je posebno o velikih cestah veliko potnikov, takozvanih „vandrovcev“. katerih velika večina zna samo nemški. Ti ljudje prosjačijo po hišah, in kaj mislite, da slovenski? O, kaj še! Svojo „zveličavno“ nemščino lomijo, kakor da so doma. Nekateri celo izra-

*) Slučajno zakasnjeno.

Op. uredništva.

žajo željo, da bi se morali mi njim na ljubo učiti nemščine. To je pa vender prenesramno.

Na Razdrto pričakujemo v kratkem duhovnega pastirja. Da bi nas zaželjeni gospod le kaj kmalu rešil dolzih potov k službi božji. Mi Slovenci smo sploh mirni ljudje: Bogu damo radi, kar je Božjega, cesarju, kar je cesarjevega, narodu, kar nam veli narodna dolžnost. Vse te davke pa Slovenec rad odda po najkrajši poti. Najkrajša pot pa ni ob nedeljah in praznikih 1.—1½ ure daleč k sveti maši, ko bi lahko imeli gosp. duhovnika doma.

Zelo zelo me prsti srbe, da bi tudi o šoli pri nas katero rekel a bojim se, bojim, da se zamerim. Zato pa za danes raje končam. Le toliko moram še reči, da tudi naše šolsko poslopje „sivi“ Nanos dan za dnem že mnogo let silno žalostno gleda.

Od Sv. Trojice pri Cerknici dne 10. avgusta 1891. Živinska kužna bolezen na gobcu in parkljih, katera dela letos našemu kmetu toliko preglavice, pritihotapila se je pred štirimi meseci tudi v našo župnijo. Obiskala je malone vse posestnike v vaseh Lovranovo, Hiteno, Gradiško in Zales ter se je mudila pri njih dlje časa. V prvih treh gori imenovanih vaseh pobrala je ta „pritepenka“ že pred štirinajstimi dnevi svoja „šila in kopita“ in posestniki smejo svojo živino zopet varno goniti na pašo in ž njo voziti, kar je bilo poprej strogo pod kaznijo prepovedano. V Zalesa pa se je pokazala minolo nedeljo zopet pri jednom posestniku v dolenji vasi in dotičniku bode ostala živina še kakih petnajst dni zaprta vsled ukaza živinskega zdravnika. Bog daj, da bi ta „Nebodije treba“ v kratkem zapustila naše marljive kmetovalce!

Slovenske in slovanske vesti.

(Današnja številka) našega lista ima zopet dve strani priloge. Navzlic temu nismo zamogli uvrstiti več zanimivih dopisov. Dotične g. dopisnike prosimo potrpljenja. — Ako bi kak naročnik ali član „Slov. društva“ lista redno ne prejemal, prosimo, da javi to neposredno „Národní Tiskarni“ v Ljubljani.

(Deželni glavvarjem za Kranjsko) imenovan je g. Oton Detela, graščak v Dorfarjih, deželni odbornik in oče nemških sinov.

(Luka Robič †). V soboto dne 8. t. m. umrl je g. Luka Robič, c. kr. višji davčni nadzornik v pokoji, bivši deželni poslanec itd. Pokojnik bil je vseskozi pošten narodnjak, kar je pokazal tudi s tem, da je volil za slovensko dijaško štipendijo 2670 gld. in vrh tega za ubožni zaklad svojega rojstnega kraja Kranjska gora 1500 gld. — Naj mu bode lahka zemlja slovenska.

(Testament uzornega rodoljuba.) Preblagi čin dne 3. t. m. v najlepši mladeniški dobi zamršega g. Frana

Kotnika osvetljujemo danes po zaslugi v prvem članku — Tu naj pristavimo le še, da je volil blagi pokojnik za dijaške štipendije 20.000 gld., „Narodnemu domu“ 4000 gld. in vse potrebne parkete, dijaški kuhinji v Ljubljani 2000 gld., „Matici Slovenski“, „Družbi sv. Cirila in Metoda“ in „Dramatičnem društvu“ po 1000 gld., revnim dijakom Ljubljanske realke, „Ljubljanskemu Sokolu“ in „Slovenskemu društvu“ pa po 500 gld. Vrh tega poklonil je za razne dobrodelne namene, ognjegasnega društva, cerkve itd. čez 17.000. — Čast in slava spominu uzornega rodoljuba!

(Deželno-zborska volitev na Gorenjskem) je duhove prav po nepotrebnem silno razburila. — Kar smo že poročali, je kot prvi prijavil kandidaturo g. Gustav Pirc, tajnik kmetijske družbe v Ljubljani, ki ga je dosedaj vsak človek poznal le kot vrlega narodnjaka in izvrstnega, pridnega uradnika. Njemu nasproti postavilo je za kandidata takozvano katoliško-politično društvo

g. J. Mesarja, po pravici občespoštovanega župnika v Bohinjski Bistrici. — Gosp. Pirc se ni pridružil nobeni stranki ter je izjavil le v „Novicah“, da se bo držal vseskozi starega slovenskega programa: „Vse za vero, dom, cesarja“. Človek bi zategadelj sodil, da bode volilni boj miren in dostojen, ker ne bode nesreča, naj bo izvoljen g. Pirc ali pa g. Mesar. Zato je „Slovensko društvo“ tudi sklenilo, da se v to volitev ne bode umešavalo. Navzlic temu pa je jel „Slovenec“ g. Pirca tako nesramno in gnusno napadati v privatnih njegovih zadevah, da je nad to nečuvveno zlorabo slovenskega jezika in slovenskega lista zoper poštenega domačega človeka moral zarzeti vsak pošten Slovenec. V tem zmislu izjavili so se tudi že izvenkranjski slovenski listi, posebno „Edinost“ v Trstu, „Nova Soča“ v Gorici. — Tudi mi čutimo se prisiljene, da v imenu slovenske poštenosti na ves glas protestujemo zoper tako pisavo in tak skrajno nepošten boj. — Gospod Pirc ni član „Slovenskega društva“ ter vsled tega tudi njegov kandidat ne, mi gojimo tudi do g. J. Mesarja zgolj spoštovanje, v očigled označenemu postopanju pa venderle moramo gorenjskim volilcem povedati to-le: Ako izvolite g. Gustava Pirca, s tem ne boste izrekli nikakoršnega nezaupanja g. župniku Mesarju, temveč dokazali boste le, da se nočete družiti z ljudmi, ki poštenega domačega moža pobijajo s kolom. — In še eno: Pazite, pazite, da vam ne urinejo kaplana Kalana iz Ljubljane, kajti čuje se, da misli gospod Mesar zadnjo uro odstopiti na ljubo Kalanu, katterega bi prav za prav „Slovenec“ rad spravil v deželni zbor.

(Nepošten in zavraten boj zoper naš list) se po deželi vedno bolj razširja in žalostno je opazovati, kako daleč zapeljuje nekaternike slepa strast. V nekaterih krajih posamezne številke „Rodoljuba“, namenjene našim naročnikom, zginejo, kakor kafra, v drugih krajih pa se zopet list naročnikom takorekoč iz žepa krade. — Tako nam piše n. pr. nek naročnik na Dolenjskem: „Pri pošiljavi „Rodoljuba“ dobil ga je slučajno naš g. župnik v roke, vzel in ne meni oddal; rekel je, da ga je nazaj poslal, ker je pohujšljiv in pregrešen, meni pa neki drug list D—b naročil na svoje stroške. Prosim, da se mi list nadalje pošilja pod naslovom N. N. (sledí ime) da ga župnik ne bode jemal“. — Nek drug naročnik na Gorenjskem nas istotako prosi, naj mu list pošiljamo pod drugim naslovom, da ne bode vedno slišal, „da so vsi naročniki „Rodoljuba“ veliki grešniki, on (dopisnik) pa največji, ker ima najmanj denarja, pa si je list vender naročil“. — V Velikih Laščah je zopet g. župnik z lece svaril ljudstvo pred našim listom, češ, da je „slabega duha“. — Sedaj pa mi vprašamo naše naročnike, kedaj smo pisali kaj „pregrešnega“, kedaj kaj „pohujšljivega“ in v čem smo zaslužili tako nekrščansko sovraštvo? Ali tako uči vera našega Izveličarja, ki je vera ljubezni? Ali se to ne pravi slepariti ljudstvo mesto poučevati je? Zakaj nam naši nasprotniki ne razkrijejo javno in očitno naših grehov? Mi prosimo naše gg. naročnike, da nam vsak slučaj take nepoštene agitacije naznaniti blagovolijo; ako ne bode drugače, vedeli bomo braniti svoje poštenje tudi na drugem mestu.

(Osebnostvari.) Deželni gozdni nadzornik gosp. Vencel Goll, imenovan je gozdnim svetnikom. Mi čestitamo vestnemu in povsod priljubljenemu gospodu na tem odlikovanju. — Presvetli cesar je podelil majorju v domačem polku št. 17, g. Andreju Slivniku, plemstvo s pravico posluževati se dostavka „plemeniti“. — Gosp. župnik v Brezovici Janez Potočnik dobil je zlati križec za zasluge s krono. — Za okrajne šolske nadzornike na Kranjskem imenovani so naslednji gg.: Prof. Luka Pintar za slovenske in meščanske šole kočevskega okraja, prof. P. Wolsegger za nemške šole istega okraja; za nemške šole Ljubljanskega mesta prof. I. Wallner; za šole radovljiškega okraja prof. Fr. Lavec. — Kanonično investirana sta gg.: Šimen Ažman za župnijo Belapeč in Janez Golob za Primskovo. Umirovljeni duhovnik g. Fran Rihar prišel je za kooptatorja v Železnike.

(Zadnja sestra) slavnega našega pesnika Prešerna, Alenka Prešernova umrla je v bolnišnici Ljubljanski, stara 80 let. — Pogreba v Ljubljani in osmine v Zatreznici udeležilo se je več odličnih rodoljubov, na čelu jim g. prof. Toma Zupan, ki je rajnko tudi pokopal. N. v m. p.

(Naši rojaki v Ameriki) zidajo v mestu Joliet novo cerkev. Posebne zasluge zato ima naš domačin g. Kroker, ki je vso pripravo za zidanje brezplačno oskrbel.

(Dijaški shod) priredili so v Ljubljani dne 2., 3. in 4. t. m. slovenski abiturijenti, to so dijaki, ki so z dobrim uspehom dovršili srednje šole. Bilo jih je skupaj nad 60 iz vseh slovenskih krajev in tudi hrvatski dijaki bili so častno zastopani. Dne 3. t. m. priredili so v čitalnici krasno veselico na korist naši družbi sv. Cirila in Metoda, prihodnji dan pa so obiskali rojstni kraj našega slavnega Prešerna in divni naš Bled. Prav tako, da se mladi rojaki spoznavajo med seboj ter naučujujejo za prihodnji svoj poklic in težavno narodno delo. — Dijaška veselica bila je tudi 15. t. m. v Planini, jutri pa bode v Kranji oziroma Kamniku. Te veselice priredé dijaki na višji gimnaziji in kar je posebno častno, povsod v dobrodelne narodne namene.

(Mestna hranilnica Ljubljanska) prav izvrstno deluje. Meseca julija uložilo je 435 strank 161.742 gld. 12 kr., vzdignilo pa 235 strank 127.927 gld. 48 kr. — Mi ta zavod prav toplo priporočamo, kajti tudi tu velja geslo: „Svoji k svojim“ in sramotno bi bilo še nadalje podpirati hranilnice, katere svoj dobiček večinoma darujejo nam Slovincem sovražnim društvom.

(Shod zveze gasilnih društev kranjske dežele) se bo vršil v Ljubljani jutri dne 23. t. m. Skrajni čas bi bil pač, da bi se tudi naša gasilna društva otresla tujega jarma ter vsprejela povsod slovensko povelje. Nemško povelje na Slovenskem je zaničevanje domačega jezika.

(Družba sv. Cirila in Metoda) izdala je zopet krasno knjžico, t. j. pesni Valentina Vodnika, ki se popevajo, kjerkoli doni slovenska beseda. Cena lepo vezani knjigi je le 20 kr., sto izvodov pa se dobi za

15 gld. Po ravno tako nizki ceni in še ceneje dobé se tudi še I.—VI. zvezek družbine knjižice, ki obsegajo sledeče za naš narod zelo zanimive povesti: „Franc Jožef I.“, „Rudolf Habsburški“, „Valentin Vodnik“ (životopis), „Junaki“ in „Matej Ravninar tržaško-koprski škof“. Kdor želi kupiti te knjige, obrne naj se do družbinoga vodstva v Ljubljani. — Mi moramo to knjižnico našim čitateljem le najtopleje priporočati, zlasti ker je družba sv. Cirila in Metoda, kakor smo že večkrat poudarjali, najimennejša in najpotrebnejša naše narodno društvo. Častna dolžnost mora tedaj biti vsakemu Slovincu, da to družbo po svojih močeh podpira.

(Slovencev na Dunaji) našli so pri zadnjem ljudskem štetju 599, Hrvatov 96, Čehov pa kar 63.834. In vsi ti Čehi imajo na Dunaji le jedno samo češko šolo, katero pa tudi sami vzdržujejo in plačajo. Nemci pa zahtevajo in tudi dobé nemško šolo, kjer ima le deset otrok. Čudno!

(Na kmetijski šoli na Grmu) izpraznjenih je 5 štipendij za sinove kranjskih kmetovalcev. Učenci, katerim se podeli taka štipendija, imajo prosto stanovanje, hrano in poduk in le za obleko morajo sami skrbeti. Prosilci morajo biti krepki, zdravi in najmanj 16 let stari. Prošnje za take štipendije, katerim je priložiti krstni list, šolska spričevala, zdravniško in župnikovo spričevalo, pošljejo naj se, kolekovane s 50 kr. do 1. septembra t. l. ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novemestu.

(Jubilejno razstavo češko) obiskalo je sedaj že nad 1½ milijona ljudi. — Dne 3. t. m. odpeljal se je v

Prago zopet posebni slovenski vlak. Bratje Čehi so naše rojake zopet naudušeno sprejeli in vsi udeleženci vrnili so se polni slave in hvale o češki gostoljubnosti in o velikanski in prekrasni razstavi. Nemci se seveda silno jezé nad nepričakovano sijajnim uspehom razstave ter jo skušajo na vse mogoče načine ponižati. Pa nič ne pomaga, svet je venderle videl, kaj zamore slovanski um in slovanska pridnost. Prihodnji mesec obiše razstavo najbrže tudi sam presvetli cesar.

(Deželna gospodarska in gozdarska razstava v Zagrebu) otvorila se je slovesno dne 15. t. m. — Ta razstava bode velike važnosti za Hrvatsko in tamošnji rodoljubi storili so vse mogoče, da se vrlo obnese. Za časa razstave vršile se bodo v Zagrebu razne slavnosti, tako shod vseh pevskih društev hrvatskih, sokolska slavnost itd. — Kakor smo že poročali, odpelje se iz Ljubljane dne 6. septembra poseben vlak v Zagreb, katerega priredi „Ljubljanski Sokol“. Komur dopuščajo razmere, naj ne opusti te prilike, da se prepriča o vsestranskem napredku hrvatskega naroda.

(Iz Žužemberka) se nam poroča: V našem kraju je ponehala živinska kuga in se sme goveda in drobnica goniti iz okraja tudi na semnje; zaprtje velja samo še za Ambruško občino, pa bode menda tudi ondi kmalu prenehalo. — V Žužemberku bode v torek 1. septembra ob 2. uri popoldne v prostorih bralnega društva občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda. Takrat bode tudi pogovor o novi tamkajšnji podružnici kmetijske družbe. Vabijo se obojni udje in taki, ki žele še pristopiti.

Razne vesti.

(Strela) napravila je v zadnjih tednih tudi v naših krajih veliko škode. Tako je ubila dne 11. t. m. v Švici posestniku Tonetu Kožuhu kravo; isti dan pa je treščilo tudi na Dobrovi pri Štajerci, kjer je nastal ogenj; pogorele so tri hiše in dva prašica. — V nedeljo 16. t. m. zadela je strela v Božičevo hišo v Primskovem pri Kranji ter je nekoliko osmodila gospodarja in starejšega dečka, domačega — zajca pa je ubila. — Isti dan treščilo je še v stajo g. Lončariča v Planini; poslopje je do tal pogorelo in poginila sta v ognju tudi dva prašica in konj. — Dne 7. t. m. uničila je strela Jožefu Stefanu v Jag-njenci pri Krškem hlev. — Sploh so učenjaki izračunili, da strela napravlja sedaj skoraj še enkrat toliko nezgod, kakor pred 30—50 leti in da ubije tudi vedno več ljudi.

(Siloviti cigani.) Pri Dobrovi blizu Černuč klatili so se pred par tedni z revolverji oboroženi cigani, ki so vaščane na vse mogoče načine plašili ter streljali celo na žandarje. — Splošno se govori, da so oni tisti tatovi, ki v zadnjem času tako pogosto obiskujejo naše cerkve. Tako so na Brezji pokradli iz cerkve več dragocenosti, na Dobrovi in v Trnovski cerkvi v Ljubljani pa so „revidirali“ cerkvene pušice našli pa so le nekaj drobiža. Upamo, da bodo oblasti skoraj prišle na sled drznim lopovom. —

(Cela vas za 47 gld.) je bila te dni prodana na Češkem. Obstojala je pač le iz dveh hišic, katere je pa kupec tudi takoj podrl, tako da je vas izginila.

(Grozna nesreča na železnici) pripetila se je v St. Mande blizu Pariza. Nek vlak zaletel se je vsled krivde strojevodje v pred njim stoječ vlak, tako da je zadnje tri z ljudmi natlačene vozove popolnoma povozil. Da je bila nesreča še večja, pričeli so ti vagoni goreti, in več kot 100 ljudi so izvlekli mrtvih iz gorečih razvalin.

(Sneg v avgustu.) S Koroškega in Gorenjega Štajerskega se poroča, da je pretekli teden zapadel precej nizko nov sneg. — Potem se pač ni čuditi, če tudi pri nas pihljajo bolj hladne sapice.

(Kranjci — ubijalec na Turškem.) V petek, dne 7. t. m., obsojeni so bili v Ljubljani na več mesecev ječe trije fantje iz Notranjskega, ker so na Turškem v Mali Aziji, kjer so delali železnico, v zvezi z drugimi delavci, ubili v prepiru svojega tovariša iz Črnogore.

(Bučele človeka do smrti opikale.) V Heinsheimu na Nemškem je hotel nek delavec uloviti roj bučel, ki se je bil naselil na visokem drevesu. Bučele so pa drzneža tako opikale, da je v par urah umrl vsled ostrupljenja krvi.

(Strahovita morilca) prijeli so te dni na Dunaji. Bila sta to zakonska Franc in Rozalija Schneider, ki sta lovila krščence, jim obljubovala dobre službe, med potom pa sta jih zapeljala v gozd in tam umorila ter oropala. Govori se, da imata na vesti vsaj pet takih umorov! Rozalija Schneider skušala se je že v zaporu usmrtiti, da bi se tako umaknila posvetni kazni.

(**Lastno sestro zadavil**) je v Znaimu nek Karl Fukač, to pa zategadel, da bi hitreje podedoval njeno premoženje. Akoravno se ni vdal, obsodili so ga vendar na vešala; že drugo jutro pa je prostovoljno priznal, da je kriv in da mu je pri umoru pomagal nek mesar, ki ga je bil najel za 8000 gld. — Mesarja so vsled tega tudi takoj zaprli a on še taji in zato pričela se je nova preiskava.

(**Ostrupljenje s klobaso.**) V Ulmu na Nemškem zbolelo je 13 vojakov vsled užitka pokvarjenih klobas. Jeden je že umrl. Pri kranjskih klobasah se take nezgode pač ni bati.

(**Gad pičil**) je nedavno 9 let starega Jožefa Gašparina iz Starih Fužin v Bohinju, ko je ravno jagode bral. Ker ni bilo takoj pri rokah zdravniške pomoči, je deček umrl v groznih bolečinah.

(**Pametni ljudje**) morajo biti v Er-Giroltu na Ogerskem. Tam so se namreč vsi možje zavezali, da ne bodo nikdar več žganja pili. Kdor obljubo prelomi, je izobčen iz družbe in občine. Radovedni smo, kako dolgo bo ta družba vstrajala!

(**Revolver v — kruhu.**) V Ksebely-u na Ogerskem zaprli so pred kratkim nekega posestnika, ker je v jezi ubil svojega tovariša. V nedeljo prišla ga je obiskat njegova žena ter mu prinesla nekaj velik hleb kruha. Pazniku se je sumna zdela nenavadna teža hleba, prerezal ga je vsled tega ter našel v njem velik — nabit revolver. Okolo revolverja bilo je povito pismo žene na moža glaseče se tako-le: „Ako si svoji rodbini napravil že tako sramoto, vsaj ne čakaj, da te bodo obesili, ampak usmrti se sam.“ Seveda se želja ljubeznjive žene ni izpolnila.

(**Mlad kadilec.**) V Vevčah je menda 2½ let star deček, ki vsak dan pokadi celo „portoriko“. Pravijo, da je to dobro zoper gliste — no za otroška pluća pa gotovo ni!

(**Nagrada.**) Vodstvo južne železnice razpisalo je nagrado 300 gld. onemu, kateri zasači zločinca, ki polaga ponavljaje kamenje na železnični tir pri Ilirski Bistrici. — Naj bi skoraj kdo zaslužil to nagrado.

(**Čudna bolezen.**) V Parizu pojavila se je med vojaki čudna bolezen. Bolniku izpadejo vsi lasje in vojaki, ki so imeli še pred par tedni goste kodre, hodijo sedaj popolnoma plešasti okoli. Drugih nasledkov bolezni nima.

(**Falirala**) je v Trstu tvrdka Morpurgo in Parente, ki je veljala za prvo Tržaško tvrdko. Še pred kratkim

kupila je od bosanske vlade za več milijonov pravico, posekati bosanske gozde. — Sedaj je pogodba razveljavljena.

(**Kača zlezla je**) nekemu mladeniču na Laškem, ko je na prostem spal, skozi odprta usta v želodec. Zdravniki niso mu mogli pomagati in umrl je po groznih mukah.

Za kratek čas.

Potujoč dijak, ki je imel težak kovčeg s seboj potoval je z nekim židom. Prišedša v gostilno, domisli se dijak, kako bi mu bilo najlažje znebiti se težkega kovčega.

„Veš kaj!“ reče židu. „Posodi mi goldinar, ker mi je baš pošel denar; v bližnjem mestu vrnem ti ga, ko dobim podporo.“

Nezaupljivi žid posodi mu goldinar, a le s tem pogojem, da mu zastavi kovčeg.

Dijak bil je s tem pogojem docela zadovoljen in tako sta potovala dalje. Žid vlekel je za seboj težki kovčeg, da mu je pot kapal od čela, dijak pa je zadovoljno zvižgaje korakal poleg njega. Ko dospeta po dvanajsetdnevni potovanji do bližnjega mesta, seže dijak v žep ter vrne židu isti goldinar, zahvaljujoč se mu najtopleje na prijaznosti, da mu je — nesel kovčeg.

Neki gospod veli si v gostilni za zajutrek prinesiti guljaša. Ko se mu zahtevano jedilo postavi na mizo, zapazi v jušadi nekaj nenavadnega. Vzame vilice in izvleče — cunjo. „He, gospod krčmar, to je vender od sile, cunjia v guljaši!“

A krčmar ni bil prav nič osupnen. Široko se vstopi pred gosta in se porogljivo odreže:

„Kaj mislite, da vam bom za 14 kr. „židane facaneteljne“ v guljaš dajal?“

Učitelj vpraša otroke: Če vam oče in mati umreta, kdo boede potem kruha dajal?

Iz neke klopi začuje se glasek: „Naša Micika!“

Pred sodiščem je bil neki tat obsojen na 25 batin. Predno se vleže na stol, prosi sodnika, da bi mu vsaj toliko dovolil, da bi se vlegel, kakor bi se on hotel. Sodnik mu tega ne odreče. Tat se hitro uleže pod stol in mirno čaka udarcev.

Poučne stvari.

Po toči poškodovane trte.

Če je toča potolkla vinograd, treba ti je toliko časa počakati, da zamoreš obtolčene in nerabljive mladike razločiti od zdravih mladik. Če je letina po toči uničena in če so pognanki, ki bi imeli prihodnje leto kot napnenci ali šparoni roditi, tako poškodovani, da ni pričakovati od njih več primerne pridelke, tako je pred vsem potrebno, vzgojiti nove mladike s tem, da narediš iz poškodovanih pognankov palce. Spodnje oko na pognanku je namreč večidel zdravo ter požene — če ni čas zakasnen — še mladiko, katero pustiš za prihodnji napnenc ali šparon.

Če so vsi pognanki uničeni, tako ti ne pomaga nobeno skrajševanje. Takrat zamoreš za nadaljnjo vzgojo pustiti najmočnejšo mladiko, ki požene iz starega lesa.

Trgovina.

Zarad kuge v gobcih in na parkljih, ki se je tudi pri nas na Kranjskem silno razširila, prepovedan je izvoz goved in prašičev s Kranjskega na Koroško. — Ker je to velika škoda za kranjske živinorejce, skrbeti je, da se z natančnem ravnanjem po predpisih živnozdravnika prej ko mogoče iznebimo te kuge. —

— Prevaževanje rumunske živine (izvzemši govede) skozi našo Avstrijo, ki je bilo od l. 1886. naprej prepovedano, je sedaj zopet dovoljeno. —

Sadjarjem!

Sedaj je primeren čas za požlahtnevanje naspeče okó. Mlado drevo moramo snažiti ter odstraniti vse divje izrastke. Tudi na starem drevju moramo prezati vse

korenične ali pritlešne izrastke in divje pognanke. Taki izrastki slabijo rast in rodovitnost drevja.

Drevesa, ki so polna sadja, treba je dobro podpreti.

Starejše drevje kaže gnojiti z gnojnico, katero je pomešati z vodo. Predno zalivaš z gnojnico, naredi okolo drevja blizu vnanjih korenin ljuknje, n. pr. z železnim drogrom. V te ljuknje nalij potem gnojnico. —

Črtice o naši živinoreji in nje povzdigi.

Naša domovina je, kakor sploh vse alpske dežele, jako primerna za živinorejo. Danes govorimo le o goveji živini, ker je ta najbolj razširjena in za kmeta najvažnejša. Živinoreja napreduje le po dobri krmi, to je priznana resnica. Krma upliva tudi močno na razvoj pasme.

Naša domača goved je različnih svojstev. V krajih, kjer sladke krme ne primanjkuje, je lepo razvita, krave so mlečne, voli so lepe postave, se radi debelje, mesarji pa kaj radi segajo po njih. V nižavah pa, kjer so travniki na razmočenem svetu, kjer loček in druge slabe trave rasto, živi mala mršava živina podobna taisti, kakršno je imel nekdanji naselnik jezerov, moščanec (Pfahlbaubewohner).

Ozrimo se kamorkoli, povsod se prepričamo, da le obila dobra krma in skrbna postrežba živino požlahtnuje, da se živinče, vzeto iz kraja, kjer mu je dobrih živil primanjkovalo, v kraji, kjer ima dobrega sena v obilosti, čudovito razvija. Krava, katera ni imela prej po teletu niti 4 litre mleka na dan, dobi ga v dobri postrežbi po 8 do 10 litrov.

Take prikazni dokazujejo, da je naša goved žlahtna, — da jo samo slabe krajevne razmere v razvitku dobrih lastnostij zadržujejo. Tujci zahajajo kaj radi v naše kraje živino kupovat, ker vedo, da je naša goved plemenita, da ji pa le prave postrežbe in sladke krme primanjkuje. A v svojih krajih, kjer imajo vsled umnega gospodarstva vsega potrebnega zadosti, ugaja jim naša goved jako poljno.

Junci boljših pasem iz tujih krajev na razvitek naše govedi gotovó dobro uplivajo, — toda pripelji še tako žlahtno živinče v kraje s slabo krmo, ne koristiš ničesar, junec bode v kratkem vidno upadal, in če bo še za pleme, bodo njegovi potomci slabši od onih domačega pokolenja. — Slaba krma, slaba živina.

Komur je blaginja našega kmeta pri srcu, deluje naj na to, da se brezštevilna barja in mlake izpremene v dobro polje, da se povzdigne naše gospodarstvo, zakaj naš kmet tava še vedno v temi starokopitstva.

Ded je obračal z lesenim plugom plitvo brazdo, ded je pod kapom izprani gnoj na njivo speljal, kjer ga ni raztrosil, temveč razmetal, da ga je bilo v nekaterih krajih preveč, a v drugih nič; ded je tako oral, da je bil le mali del gnoja podoranega, in še tistega je pozneje brana izpod brazde na površje potegnila; ded je sejal žito za žitom, ne da bi plod menjaval; ded je brez premisleka sejal in sadil, ne da bi mislil, da bi pogosto v ta divji kolobar tudi travo in deteljo vrstil; ded je fižol, krompir, konoplje, repo in koruzo na gosto vkup sadil, da ni imela nobena teh rastlin prostora za razvoj, to zmes je šel okopavati še le o času, ko je plevel že vso saditev prerastel, ali že večinoma udušil; ded je imel slabo goved, ker je imel živino le za gnojni stroj. — Ded je malo pridelal, ali vnuk ga v vsem posnema, samo v marljivosti ter treznosti ne, in zato pridelal še manj.

Da popusti naš kmet v kmetijstvu stare navade, katere so slabe ter krene na novo pot, v to treba poduka in dobrega izgleda. Da bo mogel napredovati, treba barja in luže osušiti in v plodovito polje spremeniti, a to brez zamude.

O laški deželi se navadno govori, kakor da bi ta država za bankrot popolnoma godna bila, a vendar izsušuje ona pridno barja in izpreminja puščave v plodovit svet.

Enako dela Francoska in druge evropske države, je li čudno, ako imajo te dežele najlepšo živino, največje bogastvo? — Zato ima v teh deželah kmet vsako nedeljo mesto nezabeljenega črnega močnika pečenko na mizi? — Barjan.

Poletno krmljenje molzne govedi.

Molzna goved prinašala bi nam lahko še veliko večje koristi, ko bi jo redili namenu primerno. V hlevih morajo živali vse požreti, kar se jim predloži, če jim že dobro tekne ali ne.

Pri takem krmljenji seveda ne bo moč doseči veliko dohodka od živali in se je sploh čuditi, da nam živina še tako dobro uspeva.

Če hočemo od molzne govedi obilo dobrega mleka, pokladati ji moramo obilo tečne in lahko prebavljive krme. V mleku se nahaja namreč redilnih snovi, katere nastanejo iz použite krme. Če je tedaj krma slaba, ne more biti mleko dobro. Le obila in dobra krma daje tudi obilo dobrega mleka.

Na mlečnost upliva kaj dobro sočna krma.

V poletnem času se molzna goved najbolj počuti na dobri paši. Paša je sploh najbolj naravna hranitba za govejo živino in tegadel nam tudi pasočje se živali največ molzejo. In kako tudi ne! Saj je mlada in sočna trava po dobrih pašnikih ravno prav tečna in kaj lahko prebavljiva.

Če moramo pa molzno goved rediti čez poletje v hlevu, tako ji najbolj ustrezemo, če pokladamo zeleno krmo, n. pr. nemško deteljo ali lucerno, mešanico štajerske detelje s travo, turšico i. t. d. Zelena krma je sočna in lahko prebavljiva, le gledati je pri nji, da je za molzno goved tudi dovolj tečna.

Poleg zelene detelje kaže vsigdar pokladati travo, ker je taka zmes bolj prikladna. Z lucerno mešamo torej travo, katero nakosimo po sadnih vrtovih, mejah i. t. d. Štajersko deteljo pridelujejo skrbni gospodarji v ta namen pomešano s travo.

Kar se zelene turšice tiče, tako nam daje ona obilo krme, ki je molznim kravam zelo priljubljena. Zelena turšico bo treba pa vselej mešati z bolj tečno krmo, n. pr. lucerno, če hočemo, da bo mehko tolsta, t. j. da bo imela dovolj smetane. Pridelovanje zelene turšice za krmljenje priporoča se zlasti za pozno poletje in jesen. Če ne utegnemo mešati zelene turšice z deteljo, pokladamo poleg turšice s prav dobrim vspehom po 1—2 kg otrobov ali zdrobljenega žita, ali 3—5 kg pivovarskih tropin na dan.

Katera dela nas čakajo zdaj na polji?

Gospodar ima sedaj polne roke dela. Mudi se mu s žetvijo žita in setvijo strniščnih sadežev.

Po končani žetvi moramo tudi vsa druga strnišča takoj plitvo podorati, da segnjije žitno strnje in da zatremo škodljivi plevel. S hitrim podoravanjem strnišč zboljšujemo prav izdatne rodovitost zemlje.

Skrbeti nam je tudi, da bodemo zemljo za setev ozimnega lana dobro pripravili in zrahljali. Posebno dobro obrodi lan na preoranih deteljiščih. Sejati kaže eno leto staro seme. Skušnja uči, da nam daje tako seme lepše in boljše pridelke na zrnu in predivu.

Kako se varujemo plesni na kruhu.

Plesnjiv kruh ni okusen niti zdrav. Zoper plesenj na kruhu priporočajo za izkušeno sredstvo to le:

Presen (frišen) kruh je djati, kakor hitro smo ga iz peči vzeli, v vrečo za moko, v kateri je še nekaj moke ostalo. Kruh je v to vrečo tako vložiti, da leži gornja skorja od dveh hlebov ena na drugi. Potem zavežeš vrečo ter jo obesiš na zračnem prostoru. Na ta način se kruh lahko ohrani 4 do 6 tednov, ne da bi se pokazal le sled plesnobe. Pred porabo je kruh okretati ter postaviti za eno noč v klet, da postane zopet mehak. —

Kaj je početi v gozdih.

Po gozdih je še vedno zatirati zalubnike ali lubadove kukce s tem, da posekamo in nastavimo zopet nova debla od smrek in hoj. Debla pa, na katerih se je zalubnik že naselil, je olupiti in skorjo s zalego vred sežgati.

Za jesenske in spomladne nasade treba je zemljo že sedaj pripravljati ter se preskrbeti z rodovitno zemljo in pepelom. Trebljenje gozda in krčenje parobkov se nadalje izvršuje. —

Kolobarjenje na vrtu.

Zelenjadne rastline moramo ravno tako kolobariti kakor rastline na polji, če hočemo, da nam bodo leto za letom dobro rastle in obrodile. Dasiravno je to vsem dobro znano, vidimo še pogostoma, kako pridelujejo po vrtovih nekatere rastline leto za letom na tistem mestu. Res je sicer, da nekatera zelenjad dobro vspeva tudi po več let zaporedoma na tistem mestu n. pr. zelena, pa tudi krompir. Napačno in škodljivo je tako ravnanje pa za drugo zelenjad, zlasti za sočivje. Z obilnim gnojenjem prisilimo sicer marsikaj na vrtu ali veliko ceneje in gotoveje pa dosežemo dober vseh s primernim kolobarjenjem. Vrt je neobhodno potreben pri hiši; da se pa večkrat zanemarja, je iskati vzrok v slabih vseh, ki izvirajo od tod, ker se zelenjad ne prideluje na pravem mestu. —

Kako zatirajo skrbni gospodarji predenico.

Pređenica je največa škodljivka detelje, ker jo utegne v kratkem času popolnoma uničiti. Kakor hitro se prikaže, moramo jo tegadel takoj odpraviti. Najbolj se varujemo predenice s setvijo popolnoma očiščenega deteljnega semena. Kljub temu se nam pa predenica vendar le kaj rada prikaže na detelji.

Skrbni gospodarji prehodiijo in pregledujejo v ta namen svoja deteljišča vsako nedeljo ter zaznamvajo s palicami vse popadene rastline. Druzega dne odkopljejo dotična mesta z deteljo vred kakih 5—6 cm. globoko ter spravljajo odkopano zemljo in napadene rastline v koše ali vreče (žaklje), katere potem izpraznujejo v globoke jame, izkopane nalašč za to na primernih prostorih.

Deteljne korenine poženejo vnovič na odkopanih mestih, tako da se dotični prostor popolnoma zaraste.

Če se govedi prednji zobje majajo.

Žival, kateri se majejo zobje, težko je in težko pije. Kakor trdijo izkušeni gospodarji, odpravimo lahko to zlo, če drgamo zoberne (zobno meso) s soljo in octom ali pa s česnjem, katerega je najprej stolči in za tem s sajami pomešati. —

Presajanje zelenih dreves.

Zelena drevesa presajati je z zemljo vred t. j. za grudo zemlje, ki se drži korenin. V ta namen narediš nekaj dni poprej okolu drevesa ozek, kakih 10—12 cm. širok jarek, ki naj sega do spodnjih korenin. V ta jarek je večkrat naliti vode. Če je zemlja spodaj premočena, bodeš zlahka dvignil drevo s koreninami vred iz zemlje.

Če hočeš velika drevesa presajati, ti kaže na jesen v primerni oddaljenosti od debla korenine presekat. S tem prisiliš drevo, da požene nove sesalne korenine.

Na ta način si zlajšaš izkopavanje drevesa in dosežeš, da se gruda zemlje na koreninah bolje skupaj drži.

Loterijske srečke

dne 20. avgusta t. l.

Brno 38, 22, 49, 84, 32.

Tržne cene v Ljubljani

dne 19. avgusta t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	61	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež, "	5	80	Surovo maslo, "	—	70
Ječmen, "	3	74	Jajce, jedno	—	2
Oves, "	2	60	Mleko, liter	—	8
Ajda, "	5	20	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso, "	5	20	Telečje " "	—	54
Koruza, "	5	4	Svinjsko " "	—	60
Krompir, "	2	50	Kostrunovo " "	—	40
Leča, "	10	—	Pišanec	—	35
Grah, "	10	—	Golob	—	16
Fižol, "	8	—	Seno, 100 kilo	—	178
Maslo, kgr.	—	84	Slama, " "	—	214
Mast, "	—	64	Drva trda, 4 metr.	—	660
Špeh frišen " "	—	60	" mehka, 4 " "	—	420

Mala oznanila.

Vsaka beseda 2 kr.

Valentin Zarnika zbrani spisi, nevezani 60 kr., po pošti 70 kr.

Josip Jurčiča zbrani spisi, nevezani zvezek 60 kr., lepo vezan 1.—gld., po pošti 10 kr. več. Dosedaj je izšlo 9 zvezkov.

Kuverte s firmo (naslovom, račune itd. zvršuje po nizki ceni „Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

Dober in trajen zaslužek dobe osebe, katere pridejo mnogo v dotiko z občinstvom.

Zbirka DOMAČIH ZORAVIL

kakor ji rabi

slovenski narod.

S poljudnim opisom

človeškega telesa.

Drugi natis.

(3—3)

Dobiti je v Celji pri založniku Dragotinu Hribarju. Cena 40 kr., s pošto 45 kr.
— Na prodaj je tudi v „Katoliški bukvarni“, J. Giontini-ju in M. Gerber-ju v Ljubljani.

Prekupei dobijo popust.

Cement

izvrsten za kapnjice (štirne) in za zidarje, potem opeko prodaja **Matevž Lipar**, tovarnar v Šmariji pri Kamniku. Cena po dogovoru. (4-2)

Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam, da lastnoročno izdeljujem vse v

črevljarsko obrt

spadajoče dela in sicer natančno po naročilu ter nizki ceni. Za mnogobrojno naročitev se uljudno priporoča

F. Vodišek,

Kongresni trg št. 14

(III. nadstropje).

(6-1)

Prvi slovenski

SKLADNI KOLEDAR

Za leto 1892.

izšel bude v

„Národní Tiskarni“

v Ljubljani.

Cena 60 kr., po pošti 65 kr.

!Na pol zastonj!

dobiti je od 4. Julija t. l., in dokler je kaj zaloge

preostale

**slamnike za gospode,
dečke, dame in deklice,
solnčnike, cvetke in tri-
cotaille,**

nadalje nogovice za moške in ženske, ro-
kovicice iz svile in sukanca, plavne hlače,
telovnike za veslarje, nederce s čipkami,
predpasnike črne in pisane, srajce za
dame in gospode itd. itd. pri

J. S. BENEDIKT-U

zaloga za žensko konfekcijsko blago

v Ljubljani.

(2-4)

!POZOR!

Kako važna so mala oznanila za razvoj obrtnije in kupčije, za pridobitev služeb in dela, za nakup ali prodajo obrtnijskih ali poljskih pridelkov, je vidno iz vseh večjih listov, kateri prinašajo na tisoče takih oznanil.

Videvši potrebo, da bi taka mala oznanila jako pospeševala razvoj obrtnijstva in koristile poljedelcem pri prodaji ali kupčiji raznih pridelkov, priredili smo zanje poseben prostor v „Rodoljubu“ in to pod naslovom

„Mala oznanila“,

od katerih se plačuje **od besede 2 kr.** Opozarjamo vse čast. p. n. ude „Slovenskega društva“, naročnike, trgovce, obrtnike in poljedelce uljudno na novo to uredbo ter jim jo priporočamo v mnogobrojno poslužbo.

Vsprejemajo se tudi večja oznanila ter se ista računajo po nizki ceni.

Oznanila naj se blagovolijo pošiljati

upravnistvu „Rodoljuba“

v Ljubljani, Gospodske ulice števil. 12.